

ΤΑ ΚΑΤΟΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

ΑΥΓΗ ΝΤΕ ΝΕΒΕΡ

του ΠΟΛ ΦΕΒΑΛ

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

—“Ε, φίλε, ρώτησε ο Γκονζάγκας τον Καμπούρη με περηφάνεια και ψυχρότητα, θά μάθω επί τέλους τι θέλεις από μένα...

—Τελειώνει, ξεροχάτατε, είπε ο Καμπούρης, ο οποίος άλλαξε πάλι τόνο. Βγήκα πάλι από το καταφύγιό μου, δειλός ακόμη, αλλά γεμάτος επιθυμίες... Τό πάθος της απολαύσεως με φλόγιζε... Είχα γίνει φιλόσοφος... Πήγαινα εδώ κι' εκεί, μυρίζοντας τον αέρα για να δω από πού φυσούσε η άγνωστη ήδονή...

—“Ε, λοιπόν; ρώτησε ο Γκονζάγκας.

—Πρίγκηψ, απάντησε ο Καμπούρης ύποκλιόμενος, ο άνεμος της ήδονης έρχόταν από τό μέρος σας.

—“Α! Α! Έκανε ο πρίγκηψ γελώντας, ο άνεμος έρχόταν από τό μέρος μου;

—Μάλιστα, ξεροχάτατε. Καί ζτρεξα άμέσως προς έσάς... Από τό κατάφλι τοῦ σπιτιού σας, έννοιωσα ότι βρισκόμουν σέ κάλο μέρος... Τό άρωμα της απολαύσεως με χτύπησε...

—Φαίνεται πως έχεις καλή μύτη! τόν διέκοψε σαρκαστικά ο Όριόλ.

—Εσύ πού κουβαλάς φορτία τήν νύχτα, είπε με σιγανή φωνή ο Καμπούρης, καταλαβαίνεις ότι είνε κανείς ίκανός για όλα, για να ίκανοποιήσει μιá επιθυμία του...

“Ο Όριόλ πρασίνισε και ο Μοντωμπέρ φώναξε:

—Τί θέλει να πῆ;

—Εξηγήσου, φίλε μου, πρόσταξε ο Γκονζάγκας.

—Έξοχάτατε, απάντησε ο Καμπούρης, ή εξήγησίς μου δέν θά είνε μεγάλη. Ξέρετε ότι είνε εγώ τήν τιμή να εγκαταλείψω τό “Παλαί-Ρουαγιαλ” τήν ίδια ώρα με σάς. Είδα λοιπόν τούς δυό αυτούς εύπατριδες να κρατάνε ένα φορείο. Αυτό δέν ήταν συνηθισμένο πράγμα και σκέφτηκα ότι θά είχαν πληρώσει για τή δουλεία αυτή.

—Και ξέρεις... τόν ρώτησε ο Όριόλ σαν χαμένος.

—Τί ήταν επάνω στο φορείο; τόν διέκοψε ο Καμπούρης. Βέβαια. Ήταν ένας γέρος εύπατριδης μεθυσμένος, τόν οποίο βόηθησα άργότερα για να ξαναγυρίσει στο μεγάλο του...

“Ο Γκονζάγκας χαμήλωσε τά μάτια του και άλλαξε χρώμα. Μιά έκφρασις βαθυτάτης καταπληξως απλόθηκε στά χαρακτηριστικά όλων.

—Και ξέρεις τί απόγινε ο Λαγκαρντέρ; ρώτησε ο Γκονζάγκας με σιγανή φωνή.

—“Ε! Ή! Έκανε ο Καμπούρης. “Ο Ζαντρέ ξέρει καλά από σπαθί... “Ημουν εκεί κοντά όταν χτύπησε και τό χτύπημά του ήταν περιήμου... Σάς δίνω τό λόγο μου... Αύτοι, τούς όποιους έστείλατε να μάθουν, θά πιάσ πληροφόρησουν για όλα τ' άλλα...

—“Αργούν πολύ...

—Χρειάζεται καιρός, έκανε ο Καμπούρης. “Ο Κοκαρντάς κι' ο Παπουαύ...

—Τους ξέρεις λοιπόν; τόν διέκοψε ο Γκονζάγκας σασιτισμένος.

—“Εξοχάτατε, ξέρω λίγο όλων τόν κόσμο...

—“Ακου, φίλε μου, ξέρεις ότι δέν αγαπά εκείνους πού ξέρουν τόν κόσμο και τόσα πράγματα...

—Αυτό είν' επικίνδυνο, συμφωνά, απάντησε ο Καμπούρης. Μά μπορεί και να χρησιμεύσει. “Ας

είμαστε δίκαιοι. “Αν δέν είχα γνωρίσει τόν κ. ντέ Λαγκαρντέρ.

—Νά με πάρη ο Διάβολος, άν κατάφλι τού σπιτιού σας, έξοχάτατε, απάντησε ο Καμπούρης, άν θά χρησιμοποιούσα ποτέ αυτό τόν τόν άνθρωπο! ψιθύρισε ο Ναθάν, πίσω απ' τόν Γκονζάγκα.

“Ο Καμπούρης όμως τόν άκουσε και τοῦ απάντησε:

—Δέν θά έκανες καλά!

—“Ολος ο κόσμος άλλωστε συμεριζόταν τή γνώμη του Ναθάν.

“Ο Γκονζάγκας διάταξε.

“Ο Καμπούρης όμως εξακολούθησε, σαν νάθελε να διασκεδάσει με τήν αναποφασιστικότητά του:

—“Αν δέν με διακόπτατε, θ' απαντούσα από πρίν στις ύπομιές σας. “Όταν εστάθηκα μπρός στο κατάφλι τού λαχταρούσα, έξοχάτατε, έδιότασα κι' εγώ, αναρωτιόμουν, άμφέβαλα. Είχα μπροστά μου τόν παράδεισο πού λαχταρούσα, όχι βέβαια μπρός στέν παράδεισο της έκκλησίας, αλλά τού Μωάμεθ... “Όλες ή γοητείες ήταν συγκεντρωμένες σ' αυτόν: ή ώραίες γυναίκες και τό καλό κρασί, ή νόμφες στεφανωμένες με λουλουδια και τό άφροσπεφωμένο κρασί... Καί τότε συλλογίστηκα άν ήσουν έτοιμος να κάνω τά πάντα, για να γίνω άξιός να μπώ στην “Εδέμ αυτή τών ήδονών και να στεγνώσω τήν άθλιότητα κάτω απ' τόν πριγκηπικό σας μανδύα. Πρίν μπώ, τό συλλογίστηκα αυτό, έκλαμπρότατε, και μπηκα.

—Γιατί αισθανόσουν τόν έαυτό σου έτοιμο για όλα; τόν ρώτησε ο Γκονζάγκας.

—Γιά όλα! απάντησε ο Καμπούρης άποφασιστικά.

—Ζήτω ο Θεός! Βλέπω πως ή όρεξι σου για τίς απολαύσεις και για τήν ευγένεια είνε άσυγκράτητη...

—Σαραντα χρόνια τό όνειρεύομαι αυτό, ύψηλότατε... “Η επιθυμίες μου φωλιάζουν κάτω απ' τά γκρίζα μου μαλλιά...

—“Άκουσε, είπε ο πρίγκηψ. “Η ευγένεια αγοράζεται... Σοῦ υπόσχομαι πως θά γίνης ευγενής...

—Ευχαριστώ πολύ, έκλαμπρότατε... Καί ποτε θά γίνη αυτό;

—Διάβολε!... είπαν οι άλλοι. Είνε πολύ βιαστικός.

—Χρειάζεται καιρός! απάντησε ο Γκονζάγκας.

—Οι κύριοι είπαν τήν αλήθεια, είπε ο Καμπούρης. Είμαι βιαστικός. Έκλαμπρότατε, συγχωρήστε με...

...λίγου ότι δέν σάς άρσείε να σάς έξυμηρετούν δωρεάν... Αυτό με κάνει να σάς ζητήσω τήν άμοιβή μου άμέσως...

—“Αμέσως! φώναξε ο πρίγκηψ. Αυτό είν' αδύνατον!

—Συγνώμη, έκανε ο Καμπούρης, δέν πρόκειται πειά για τούς τίτλους ευγένειας.

Και πλησιάζοντας, έπρόσθεσε με τόνο πονηρό:

—Δέν υπάρχει κανείς λόγος να γίνω ευγενής, για να καθίσω απόψε στο πλευρό τοῦ κ. Όριόλ στο σουπέ πού θά δώσετε...

“Όλος ο κόσμος έόκασε στα γέλια, εκτός από τόν Όριόλ και τόν πρίγκηπα.

—Τό ξέρεις λοιπόν κι' αυτό; ρώτησε ο τελευταίος κατσουφιάζοντας.

—“Άκουσα δυό λόγια έντελώς τυχαία, ψιθύρισε ο Καμπούρης ταπεινά...

Οι άλλοι φώναζαν:

—“Ωστε έχουμε σουπέ!... “Εχουμε σουπέ απόψε...

—Ναι, απάντησε ο Γκονζάγκας.

Τό σουπέ μας όμως δέν θά είνε καθόλου συνηθισμένο...

—Είχα μπρός μου τόν παράδεισο τού Μωάμεθ, ξεροχάτατε.

—Πώς... Μήπως θα έχουμε προσκαλεσμένο τόν Τσάρο... ή τόν κ. Λόου; —'Όχι... Τίποτε απ' αυτά! άπάντησε ό Γκονζάγκας. Θα έχουμε ένα γάμο!

—'Ο Καμπούρης, άκούοντας τά λόγια αυτά, άνασκήτησε —Και ποιός θα παντρευτή; ρώτησαν όλοι.

—'Ο Καμπούρης κρατούσε τήν άνάσα του. Τή στιγμή πού ό Γκονζάγκας έτοιμαζόταν ν' άπάντηση, ό Πεϋρόλ παρουσιάστηκε στό κατώφλι και φώναξε:

—Ζήτω! Ζήτω! Όι άνθρωποι μας ξαναγύρισαν.

—'Ο Κοκαρντάς κι' ό Πασπουάλ ήσαν από πίσω του με μία περιήφανη γαλλική ζωγραφισμένη στό πρόσωπό τους.

—Ψίλε, είπε ό Γκονζάγκας στόν Καμπούρη, μη φύγεις ακόμα. Δέν τελειώσαμε...

—Είμαι στις διαταγές τού έκλαμπροτάτου, άπάντησε ό Καμπούρης και ξαναγύρισε στή φαλάττα του.

—'Ηταν βιβουσιμένος σέ σκέμεις. —'Όταν έκλεισε τήν πόρτα τής φαλάττας τού πίσω του, σ'αράστηκε στό στρώμα του.

—'Ένας γάμος! είπε. 'Ασφαλώς δέν πρόκειται γιά άστείο. Αιτός ό άνθρωπος δέν κάνει τίποτε χωρίς σκοπό... Τί κρύβει αυτό τό μυστήριο; Δέν μπορώ ακόμα νά τό μαντέψω και ό καρός έπέμεινε.

Τό κεφάλι του έξαφανίστηκε μέσα στό συσκευασμένο χέρια του. —'Επειτα άνορθώθηκε, λέγοντας μ' ένα παράδοξο τόνο:

—Είτε τό θέλει ό Γκονζάγκας, είτε όχι, όρκίζομαι στό Θεό πώς θάμαι κι' έγώ στό σουπέ...

'Εντωμεταξύ, έξω ό φίλοι τού Γκονζάγκας ρωτούσαν με άγωνία τούς δυό παλληκαράδες μας:

—'Ε, λοιπόν; —'Ε, λοιπόν; Τί νέα;

—Μά ό Πεϋρόλ τούς άπάντησε:

—Όι δυό αυτοί γενναίοι δέν θέλουν νά μιλήσουν, παρά μόνο στόν έκλαμπροτάτο...

'Ο Κοκαρντάς και ό Πασπουάλ, πού είχαν περάσει όλη τήν ήμέρα τους, κοιμισμένοι έπάνω στό τραπέζι τής ταβέρνας, ήσαν φρέσκοι σάν τριαντάφυλλα. Πέρασαν περιήφανα ανάμεσα στους φίλους τού Γκονζάγκας και πήγαν καί στάθιχα μπροστά στόν πρίγκιπα, τόν όποιο χαϊρέτησαν σάν Ιππότες τού παλιού καλού καιρού.

—'Εμπρός, τούς είπε ό Γκονζάγκας, μιλάτε γρήγορα.

—'Ο Κοκαρντάς κι' ό Πασπουάλ γύρισαν ό ένας πρós τόν άλλον.

—Μίλα, ευγενικό μου φίλε, έσύ! είπε ό Πασπουάλ.

—'Όχι!... Μίλα έσύ, περιστέρι μου!... τού άπάντησε ό Κοκαρντάς.

—Μιλήστε επί τέλους! Έκανε ό Γκονζάγκας άνυπόμονα.

—'Αρχισαν τότε νά μιλούν κι' οι δυό μαζί.

—Σιωπή! πρόσταξε ό πρίγκιψ ζαλισμένος. —'Ας μιλήσει ό κάποιος με τή σειρά του...

Τότε ό Πασπουάλ είπε:

—'Επειδή είμαι ό νεώτερος, όπακούω στόν ευγενικό μου φίλο και λαθάινω τό λόγο. Τό πρώτο πού έγώ νά πώ, είναι ότι εξετέλεσα τήν άποστολή μου μ' έπιτυχία. —'Αν στάθιχα πώ τυχερός από τόν ευγενικό μου φίλο, αυτό ήταν ζήτημα μόνο τύχης κι' όχι άξιας...

'Ο Κοκαρντάς χαμογελούσε περιήφανα και χάιδευε τά πελώρια μουστάκια του. —'Ασφαλώς οι άναγνώστα μας δέν θάχουν ξεχάσει ότι οι δυό παλληκαράδες είχαν στοιχηματίσει ποιός θά έλεγε περισσότερα ψέμματα. —'Όταν έφυγαν από τήν ταβέρνα, πήγαν και πάλι στό σπίτι τής οδού Σάντρ. Μά δέν έμαθαν τίποτε γιά τόν Λαγκαρντέ. Τί είχε γίνει; —'Ο Κοκαρντάς κι' ό Πασπουάλ βρισκόντουσαν ως πρós τό ζήτημα αυτό στήν μεγαλύτερη άγνοια.

—'Ακούστε λοιπόν τί έγινε με δυό λόγια, είπε ό άδελφός Πασπουάλ. —'Όταν φύγαμε τό πρωί από δω, έκλαμπροτάτε, γιά νά έκτελέσουμε τή διαταγή σας, άποφασίσαμε νά δράσουμε ό καθένας χωριστά. Τί έκανε ό ευγενικός μου φίλος, τό άγνωστό... —'Εγώ έπήγα σ'αυτός κήπους τό —'Απαλά-Ρουαγιαλά, όπου ό έργάτης άφαιρούσαν τούς διακόσμους τής εορτής. —'Εκεί δέν μιλούσαν, παρά γιά ένα μόνο πράγμα. —'Εχαν βρή μιά λιμνη ά-

ματος κοντά στό θυρωρείο τού Λά Μπρεάν. —'Απ' αυτό δέν ήταν δύσκολο νά καταλάβω πώς κάποιον είχαν χτυπήσει εκεί... Πήγα λοιπόν κι' έγώ και είδα τή λιμνη αυτή τού αίματος. —'Επειτα, κυττάζοντας στό χώμα, άνακάλυξα ίχνη αίματος, πού έφταναν ως τό περίπτερο τού άντιβασιλέως. —'Ετσι κατάλαβα ότι αυτός πού είχαν χτυπήσει, είχε καταρθώσει νά συρθη ως εκεί... Μά τά ματωμένα ίχνη εξακολουθούσαν ως έξω στό δρόμο... και προγαρούσαν ως τήν όχθη τού ποταμού. —'Εκεί στεκόντουσαν μερικοί ναυτικοί και κουβεντιάζαν. —'Ο ένας απ' αυτούς έλεγε: —'...Ναί, ναί... Τους είδα με τά μάτια μου... —'Ήσαν τέσσερες-έντες κακοποιοί εδώ... —'Εξάφνα, κατά τά χαράματα, φάνηκε άναγενής, πού φαινόταν πληγωμένος... —'Άμέσως τού ριχτήκαν κι' άφου τού πήραν τό πορτοφόλι του, τόν πέταξαν στό ποτάμι... —'Ήμουν μόνος μου, άλλωώς θά έτρεχα νά τόν σώσω... —'Ο δυστυχισμένος αυτός άναγενής φορούσε μαύρη μάσκα και κοστούμι από μεταξωτό σατέν...—

'Ένας ψίθυρος άκούστηκε μετά τά λόγια αυτά τού Πασπουάλ. —'Ο Γκονζάγκας κουνούσε τό κεφάλι του έπιδοκιμαστικά. Μονάχα ό Κοκαρντάς χαμογελούσε σάν σκεπτικιστής. —'Έλεγε από μέσα του:

—'Ο άξιος σύντροφός μου τά καταφέρνω περίφημα σ'τά ψέμματα, σάν γνήσιος Νορμανδός πού είναι! Μά θαρβή κι' ή δική μου σειρά!...

—'Εξακολουθώ! έπρόσθεσε σέ λίγο ό Πασπουάλ, ένθουσιασμένος από τήν έπιτυχία τού παραμυθιού του. —'Αν δέν έκφράζομαι σάν άνθρωπος τής πέννας, συγχωρήστε με... —'Η δουλειά μου είναι νά κρατάω τό σπαθί... —'Εξ άλλου, ή παρουσία τού έκλαμπροτάτου με δειλιάζει... —'Είμαι πολύ ελιγκρινής και δέν σού τό κρῶσω...

Μά ή άλληθια, είναι ή άλληθια... Κάθε τό καθήκον σου και μη λογαριάζεις, ό τι κι' αν πουν... Πήρα λοιπόν τήν όχθη τού ποταμού κι' άκολουθούνας τήν έφτασα ως τό Σέθρο. —'Είχα τήν ιδέα μου, καθώς θά δητέ... —'Εκεί τό ποτάμι ξεθραύζει, ό τι πέφτει μέσα σ' αυτό... —Και τί βρήκες; τόν ρώτησε ό Γκονζάγκας.

—'Ο Πασπουάλ, αντί ν' άπάντηση, ξεκούμπωσε τό σασκκάκι του. —'Ο Κοκαρντάς είχε άνοίξει διαπλάτα τά μάτια του, περιέργως νά δη τί θάβγαζε ό σύντροφός του από εκεί μέσα...

'Εκείνοι λοιπόν πού έθαγαζε ό Πασπουάλ από τόν κόρφο του, τό είχε βρει στό σπίτι τού Λαγκαρντέ, κατά τήν πρωινή του έπισκεψη. Τό είχε πάρει χωρίς κανένα σκοπό στήν άρχη, με τήν έλπίδα ότι ίσως θά τού χρoσιμειουε... —'Ο Κοκαρντάς δέν τόν είχε άντιληφθ... Αυτό τό πράγμα δέν ήταν τίποτε άλλο από τή ματωμένη έσθιτα πού φορούσε ό Λαγκαρντέρ στό χορό τού άντιβασιλέως και πού τήν είχε βγάλει στήν

κάμαρή του, όταν σύρθηκε ως εκεί μετά τόν τραπεζισμó του... Τήν έβωσε στόν Γκονζάγκας, ό όποιος όπισθοχώρησε με μιά κίνησι φρίκης.

—'Εκλαμπρότατε, είπε ό Πασπουάλ με μετριοφροσύνη, τό πτώμα ήταν πολύ βαρύ... Δέν μπόρεσα νά πάρω, παρά μόνο αυτό...

—Και είδες τό πτώμα; τόν ρώτησε ό Πεϋρόλ.

—Σάς παρακαλώ, τού άπάντησε άπότομα ό Πασπουάλ, μη μου μιλάτε σέ ένικό... Δέν βόσκαμε γίδια μαζί γιά νά έχετε τέτοιο θάρρος...

—'Απάντησε στήν έρώτησή του! πρόσταξε ό Γκονζάγκας.

—Ναί, τό είδα, άπάντησε ό Πασπουάλ...

—'Ε, λοιπόν, φώναξε τότε ό Κοκαρντάς, τό είδα κι' έγώ εκεί πέρα. Μά είδα πολλά περισσότερα από σένα... —'Εμμεσα κοντά στήν όχθη, κρυμμένες μέσα σ'τά δέντρα, ως ότου έφτασε εκεί ένας ψαράς... Τράβηξε τό πτώμα έξω, τώβαλε μέσα σ' ένα σακί και τό πήγε στό νοσοκομείο τής Παναγίας. Πήγα κι' έγώ στό νοσοκομείο... μά, επειδή δέν ήταν ή ώρα τών έπισκέψεων, δέν μ' άφησαν νά μπώ μέσα... Τέλος τρώπωνα κρυφά...

—Και τί είδες; τόν ρώτησε ό Γκονζάγκας.

—Είδα τόν δόκτορα Ζάν-Πετι, τό χειρουργό τού άντιβασιλέ-

—Ζήτω! Ζήτω! Οι άνθρωποι μας ξαναγύρισαν!...

ως, ο οποίος έκανε ανάτομο στους μαθητάς του, κομματιάζοντας το πτώμα που τους πούλησε ο ψαράς.

—Και αναγνώρισες το πτώμα αυτό ;...

—Ναι, τὸ αναγνώρισα από τὰ φράγια του χαρακτηριστικά, ἀπό τὰ ξανθά του μαλλιά, ἀπό τὴ λευτεριά του. Ήταν ὁ Λαγκαρντέρ !

Ἄλλοι περίμεναν τὴ λέξη αὐτή. Ἔνας παρατεταμένος ψιθυρος χαράς ξέφυγε ἀπὸ τὰ στήθη ὄλων :

—Πέθανε! Πέθανε!

Κι' ὁ Γκονζάγκας ὁ ἴδιος ἔβγαλε ἕνα στεναγμὸ ἀνακουφισ-
ως καὶ εἶπε κι' αὐτός :

—Πέθανε !

Καὶ συγχρόνως πέταξε δύο βαλάντια στὸν Κοκαρντάς καὶ τὸν Πασπουάλ.

Ἐξαφνα, ἐκείνη τὴ στιγμή, ἕνας ὑπηρετὴς παρουσιάστηκε. Ἐ-
πειδὴ εἶχε ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζει, κρατοῦσε στὸ ἕνα του χέρι
μιά δόξα καὶ στὸ ἄλλο ἕναν ἀσημένιο δίσκο, ἐπάνω στὸν ὁποῖο
ὑπῆρχε μιά ἐπιστολή.

—Γιὰ τὸν ἔκλαμπρότατε! εἶπε ὁ ὑπηρετὴς.

Ἄλλοι οἱ ἄλλοι παραμέρισαν ἀμέσως. Ὁ Γκονζάγκας πῆρε
τὴν ἐπιστολή καὶ τὴν ἀνοίξε. Τὸ πρόσωπό του ἄλλαξε χρῶμα,
μὰ συνήλθε ἀμέσως.

Ἐρρίξε κατόπιν στοὺς δύο μπράβους ἕνα διαπεραστικὸ βλέμ-
μα πὸ ἔκανε τὸν Πασπουάλ ν' ἀνατριχιάσει.

—Ἐλά 'δὲ! εἶπε στὸν Κο-
καρντάς.

Ὁ Κοκαρντάς προχώρησε ἀ-
μέσως.

—Ξέρεις νὰ διαβάξεις ; τὸν
ρώτησε ὁ πρίγκηψ μ' ἕνα πι-
κρὸ χαμόγελο.

Καὶ, γυρίζοντας πρὸς τοὺς
φίλους του, ἐπρόσθεσε :

—Κύριοι, νὰ τὰ τελευταία
νέα!

—Νέα ἀπὸ τὸ νεκρὸ ; ρώτη-
σε ὁ Ναθάι.

—Τί λέει ὁ μακαρίτης ; ρώ-
τησε κι' ὁ Ὄριόλ, θέλοντας νὰ
κάνη πνεύμα!

—Ἀκούστε καὶ θὰ τὸ μαθε-
τε... Διάβασε δυνατὰ, Κοκαρ-
ντάς!

Ἄλλοι ἀμέσως περιστοίχισαν
τὸν παλληκαρᾶ μας. Ὁ Κοκαρ-
ντάς δὲν ἦταν ἄνθρωπος μορ-
φομένος, μὰ ἀπωδότησε ἤξε-
ρε νὰ διαβάξῃ. Ὡστόσο, στὴν
περίστασι αὐτή, τοῦ χρειάστη-
κε κι' ἡ βοήθεια τοῦ ἀδελφοῦ
Πασπουάλ, ὁ ὁποῖος δὲν ἦταν
πιὸ σοφὸς ἀπ' αὐτόν.

—Βοήθα με, σύντροφέ μου !
τοῦ εἶπε. Ἔχω τὰ μάτια μου
θολά!

Ὁ Πασπουάλ πλησίασε καὶ
μὲ τὴ σειρά του ἔρριξε τὰ
βλέμματά του στὴν ἐπιστολή.

Ἀμέσως ἔγινε κατακόκκινος
ἀπὸ χαρά. Ἐπίσης κι' ὁ Κο-
καρντάς μὲ δυσκολία κρατοῦ-
σε τὰ γέλια του, γέλια εὐχα-
ριστήσεως. Αὐτὸ βάστηξε μιά
στιγμὴ μόνο. Οἱ ἀγκῶνες τους
συναντήθηκαν καὶ κατάλαβαν ὁ
ἕνας τὸν ἄλλον.

—Περίεργα πράγματα! ἔκανε μὲ ἀφέλεια ὁ Πασπουάλ.

—Πολὺ περίεργα! ἐπρόσθεσε ὁ Κοκαρντάς, παίρνοντας ὑφός
συντετριμμένο.

—Τί συμβαίνει λοιπόν ; Τί συμβαίνει ; τοὺς ρώτησαν ἀπ' ὁ-
λης τὴς μεριές.

—Διάβασε, Πασπουάλ, ἡ φωνὴ μοῦ λείπει... Αὐτὸ εἶνε θαῦ-
μα !...

—Διάβασε, Κοκαρντάς... Ἀνατριχιάζω...

Ὁ Γκονζάγκας χτύπησε τὸ πόδι του... Ἀμέσως ὁ Κοκαρντάς
ἀνορθώθηκε καὶ εἶπε στὸν ὑπέρτε :

—Φάτισε, τεμπέλη!

Ὅταν ὁ ὑπέρτερος ἔφερε τὸ φῶς κοντὰ του, διάβασε μὲ φω-
νὴ καθαρὴ κι' εὐδιάκριτη τὰ ἑξῆς :

«Κύριε πρίγκηψ, γιὰ νὰ κανονίσουμε ὀριστικὰ τοὺς λογαριασμοὺς
μας, προσκαλῶ τὸν ἐλάτο μου στὸ ἀπομύνη σας σουπέ. Θὰ εἶμαι ἐκεῖ
στὶς ἑννέα.»

—Ἦ ὑπογραφή ; φώναξαν δέκα φωνές συγχρόνως.

—«Ἰπλότης Ἐρρίκος ντὲ Λαγκαρντέρ» !...

Ἄλλοι ἐπανέλαβαν μὲ φρίκη αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Μιά παρατεταμένη σιωπὴ ἔπακολούθησε. Μέσα στὸ φάκελλο
ποῦ ἔκλεινε τὴν ἐπιστολή, ὑπῆρχε κι' ἕνα ἄλλο ἀντικείμενο. Ὁ
Γκονζάγκας τὸ πῆρε. Ήταν ἕνα γάντι, τὸ γάντι τὸ δικό του,
ποῦ ὁ Λαγκαρντέρ τοῦ εἶχε πάρει τὸ προηγούμενο βράδυ. Ὁ
Γκονζάγκας τὸ φύλαξε καὶ κατόπιν ἔπηρε τὸ γράμμα ἀπὸ τὰ
χέρια τοῦ Πασπουάλ. Ὁ Πεϋρόλ θέλησε νὰ τοῦ μιλήσῃ, μὰ τὸν
ἀπομάκρυνε...

—Ἐ, λοιπόν, εἶπε, ἀπευθυνόμενος στοὺς δύο παλληκαράδες,
τί λέτε ἐσεῖς γι' αὐτὸ ;

—Λέω, ἔκανε ἄλλὰ ὁ Πασπουάλ, ὅτι ἕνας ἄνθρωπος μπορεῖ
νὰ κάνη λάθη. Σὰς ἀνέφερα πιστὴ τὴν ἀλήθεια. Ἐξ ἄλλου, ἔ-
γω μάρτυρα αὐτὴ τὴν ἔστηθα...

—Μὰ αὐτὸ τὸ γράμμα ;...

—Καὶ ὅμως, φώναξε ὁ Κο-
καρντάς, ἀναγνώρισε τὸ πτώ-
μα τοῦ Λαγκαρντέρ!

—Καὶ αὐτὸ τὸ γράμμα ; ἐ-
πανέλαβε ὁ Γκονζάγκας κα-
τοουφιάζοντας.

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ὁ Πεϋρόλ
πλησίασε τὸν πρίγκηπα καὶ
τοῦ ψιθύρισε :

—Αὐτοὶ οἱ γελοῖοι σὰς ἀπα-
τοῦν πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρὸ!

Ἐντωμεταξὺ, οἱ φίλοι τοῦ
Γκονζάγκα σιγομουρμούριζαν
μεταξὺ τους.

—Αὐτὸ ὑπερβαίνει τὰ ὄρια!
ἔλεγε ὁ Ὄριόλ. Αὐτὸς ὁ ἄν-
θρωπος εἶν' ἕνας μάγος!

—Εἶνε ὁ διάβολος ὁ ἴδιος!
φώναξε ὁ Ναθάι.

Τότε ὁ Κοκαρντάς εἶπε σι-
γὰ, συγκρατώντας μὲ δυσκολία
τὸν πυρετὸ πὸ ἔκανε τὴν καρ-
διά του νὰ χτυπάει δυνατὰ :

—Εἶν' ἕνας ἄντρας ; Δὲν εἶν'
ἔτσι, μικρὸ μου!

—Εἶν' ὁ Λαγκαρντέρ! Ὁ Μι-
κρὸς Παρισιὸς! τοῦ ἀπάντησε
σιγὰ ὁ Πασπουάλ.

—Κύριοι, εἶπε ὁ Γκονζάγκας
στοὺς φίλους του, μὲ τὸνο ἑλα-
φρὰ ἀλλοιωμένο. Ὑπάρχει μέ-
σα σ' ὅλα αὐτὰ κάτι ἀκατανόη-
το. Προδοθήκαμε χωρὶς ἄλλο
ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους.

—Ἀ! ἔκλαμπρότατε! δια-
μαρτυρήθηκαν συγχρόνως ὁ
Κοκαρντάς κι' ὁ Πασπουάλ.

—Σιωπὴ! φώναξε ὁ Γκονζά-
γκας.

Ὁ Κοκαρντάς διάβασε μὲ
φωνὴ εὐδιάκριτη καὶ κα-
θαρή...

Κι' ἔπειτα πρόσθεσε :

—Δέχομαι τὴν πρόσκλησι πὸυ μοῦστελε μὲ τὸ γάντι ὁ Λα-
γκαρντέρ...

—Μπράβο! φώναξε ὁ Ναθάι, μὲ φωνὴ σθουμένη.

—Μπράβο! Μπράβο! ἐπανέλαβαν κι' οἱ ἄλλοι μὲ σφιγμένη
καρδιά.

—Μοῦ ἐπιτρέπετε, ἔκλαμπρότατε, νὰ σὰς δώσω μιά συμβου-
λὴ, εἶπε ὁ Πεϋρόλ. Ἀντὶ τοῦ σουπέ πὸυ σκοπεύετε νὰ δώσετε
ἀποψη, θὰ ἦταν προτιμώτερο νά...

—Τὸ σουπέ θὰ γίνῃ κι' ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ! φώναξε ὁ Γκον-
ζάγκας, ἀνορθώνοντας τὸ κεφάλι του.

—Τότε, ἐπέμεινε ὁ Πεϋρόλ, τουλάχιστον νὰ κλείσουμε τὶς πόρ-
τες.

—Ὅχι, θὰ τὶς ἀφήσουμε ἀνοιχτές! Διάπλατα ἀνοιχτές! φώ-
ναξε ὁ Γκονζάγκας.

—Μπράβο! ἔναεῖπε δειλὰ ὁ Ναθάι.

—Ἔχετε ὄλοι τὰ σταθὰ σας, κύριοι ; εἶπε ὁ Γκονζάγκας, γυ-
ρίζοντας πρὸς τοὺς φίλους του.

—Ναι! τοῦ ἀπάντησαν ἐκεῖνοι.

—Τὰ ἔχωμε κι' ἐμεῖς ; ψιθύρισε ὁ Κοκαρντάς, κλείνοντας τὸ
μάτι τοῦ Πασπουάλ.

—Θὰ μπορέσετε νὰ τὰ χρησιμοποιήσετε, ἀν παρουσιαστῇ ἀ-
νάγκη ;

—Ἀν αὐτὸς ὁ Λαγκαρντέρ ἔρθει μόνος... ἀπάντησε ὁ Να-
θάι, χωρὶς νὰ φροντίξῃ περὶ νὰ κρύψῃ τὸ φῶς του.

—Ἐκλαμπρότατε, εἶπε τότε ὁ Πεϋρόλ, ὁ ὁποῖος φοβόταν πε-
ρισσότερο ἀπ' ὄλους, δὲν ἀναθετοῦμε καλύτερα αὐτὴ τὴ δουλειὰ
στὸ Ζαντρὸ καὶ στοὺς συντρόφους του ;

(Ἄκολουθεῖ)